

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง โดยมีสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบอื่น

ผลจากการวิจัยเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นกับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู พบว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันจะมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี Tukey ดังในตารางที่ 11 พบว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian Parenting Style) แบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style) และแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style) จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style)

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถอภิปรายได้ดังนี้

เด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้บิดามารดามีการควบคุมให้เด็กทำตามความต้องการ ในขณะที่เดียวกันก็ให้การยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก บิดามารดาจะใช้เหตุผลในการเรียกร้องให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ให้ความรักและความอบอุ่นแก่เด็ก ยอมรับสิทธิของเด็ก รับฟังความคิดเห็นของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่าง ๆ ในครอบครัว เคารพต่อการตัดสินใจของเด็ก บิดามารดาสนับสนุนและ

กระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะโดยกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมไว้อย่างชัดเจนแต่สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีความสามารถในการปรับตัว เห็นคุณค่าในตน สามารถควบคุมตนเองได้ดี มีวินัย และมีวุฒิภาวะ (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983)

นอกจาก Diana Baumrind และ Maccoby & Martin แล้ว ยังมีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ บิดามารดาจะคอยชี้แนะและช่วยเหลือเด็ก กระตุ้นเด็กให้แสดงความสามารถของตนออกมา (Perry & Bussey, 1984; Moore, 1992) เปิดโอกาสและให้อิสระเด็กในการตัดสินใจ มีเหตุผล อธิบายเหตุผล ยอมให้เด็กโต้แย้งได้และรับฟังเหตุผลของเด็ก (Perry & Bussey, 1984; Kerka, 2000) แสดงความต้องการที่ชัดเจน พอเหมาะ มีการตอบสนองทางอารมณ์ต่อเด็ก และคำนึงถึงความเป็นตัวของตัวเองของเด็ก (Darling, 1999) เคารพความคิด การตัดสินใจของเด็ก (Moore, 1992; Conger, 1997) สนใจความต้องการและความรู้สึกของเด็ก แสดงความภาคภูมิใจในความสำเร็จของเด็ก (Moore, 1992)

จากลักษณะที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ล้วนมีผลต่อการพัฒนาอารมณ์ของเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นให้เป็นไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่พบว่า เด็กในวัยนี้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะมีการแสดงออกทางอารมณ์ในทางบวก มีอารมณ์ดี สุขภาพจิตดี (Hurlock, 1964; Rogers, 1972; Perry & Bussey, 1984; Shucksmith et al., 1995) มีอารมณ์มั่นคง (Hurlock, 1964; Rogers, 1972; Herlock, 1972; Simon, 1974; Conger, 1997; Shapiro, 1997) มีความคับข้องใจต่ำ (Christian & Snowden, 1999) มีความวิตกกังวลและซึมเศร้าต่ำ (Lamborn et al., 1991; Steinberg et al., 1989) มีความสามารถและวุฒิภาวะทาง Psychosocial (Lamborn et al., 1991; Steinberg et al., 1989; Darling, 1999; Kerka, 2000) มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง (Perry & Bussey, 1984; Berk, 1997; Shapiro, 1997) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพบว่าเด็กจะมีวินัยต่อตนเอง (Hurlock, 1956; Becker, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Conger, 1997; Gray & Steinberg, 1999) มีความอดทน สามารถชะลอความพึงพอใจได้นาน (Gray & Steinberg, 1999) และ Moore (1992) ยังได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) ที่อธิบายและใช้เหตุผลกับเด็กนั้นจะทำให้เด็กเข้าใจกฎเกณฑ์และการควบคุมตนเองได้ง่ายขึ้น ทำให้เด็กสามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองได้ แม้ว่าบิดามารดาจะไม่อยู่ด้วยก็ตาม

อีกทั้งยังมีการศึกษาวิจัยพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะเป็นคนที่เห็นคุณค่าในตนเอง (Simon, 1974; Conger, 1997; Hickman et al., 2000) มีความเป็นตัวของตัวเอง (Baldwin, 1948; Becker, 1964; Hurlock, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Conger, 1997; Kerka, 2000) มีความมั่นใจในตนเอง (Becker, 1964; Hurlock, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Conger, 1997; Christian & Snowden, 1999; Kerka, 2000) มีความสามารถที่จะพึ่งพิงตนเองได้ (Hurlock, 1964; Rogers, 1972; Perry & Bussey, 1984; Conger, 1997; Onatsu et al., 1998) และ ประการที่สำคัญ คือ มีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี (Simon, 1974; Lamborn et al., 1991; Steinberg et al., 1992; Gray & Steinberg, 1996; Slicker, 1996; Conger, 1997; Shapiro, 1997; Onatsu, Nurmi & Aunola, 1998; Wintre & Yaffe, 2000)

ในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้น ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านสนใจศึกษาและพบว่าเด็กในวัยนี้จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น (Radke - Yarrow & Zahn - Waxler, 1986) มีความสามารถทางสังคมสูง (Perry & Bussey, 1984; Steinberg et al., 1989; Lamborn et al., 1991; Anderson, 1992; Moore, 1992; Miller et al., 1993; Feldman & Weinberger, 1994; Weiss & Schwarz, 1996; Slicker & Kim, 1996; Darling, 1999; Kerka, 2000; Clawson & Robila, 2001) ซึ่ง งามตา วณิชทานนท์และคณะ (2529) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูที่ช่วยเอื้อต่อการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและมีความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมคือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ใหญ่ฝึกให้เด็กรู้จักปฏิบัติตนต่อผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นตามความสามารถของเขาเอง ซึ่งก็คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ นั่นเอง

นอกจากนี้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Baldwin, 1948; Becker, 1964; Hurlock, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; 1972; Conger, 1997) เป็นคนที่มองโลกในแง่ดี (Becker, 1964; Hurlock, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Conger, 1997) เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง (Kerka, 2000)

ในการอบรมเลี้ยงดูถ้าบิดามารดาให้ความรักความเอาใจใสน้อยเกินไป จะส่งผลทำให้เด็ก โหยหาความรัก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ส่งผลต่อวุฒิภาวะทางอารมณ์ หรือ ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กได้ การให้ความรักความอบอุ่นของพ่อแม่มีผลต่อความมั่นคงของจิตใจและระดับการนับถือตนเองของเด็กมากซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่วัยเด็กจากการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาแสดงความรัก ยอมรับเด็กตามความสามารถของสติปัญญาร่างกาย

และอารมณ์ของเด็ก เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีความไวเนื้อเชื้อใจคน มีทักษะทางสังคม นับถือตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า ความรู้สึกเช่นนี้ย่อมเป็นรากฐานของอารมณ์ ซึ่งนำไปสู่ความฉลาดทางอารมณ์ต่อไปได้ (อูษณีย์ โพธิสุข, 2542) นอกจากนี้ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และ ประทีป จินฉัตร (2541 : 4) ยังได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักดูแลเอาใจใส่เห็นว่า เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางจิตใจได้อย่างดีที่สุด และเหมาะจะใช้กับเด็กที่พันวัยเด็กตอนต้น เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีความสนใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากขึ้น เริ่มมีการใช้เหตุผลมากขึ้น และควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ให้มากยิ่งขึ้นเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เพราะว่าเด็กในวัยนี้มีความแปรปรวนทางอารมณ์และความวิตกกังวลสูงมาก การใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

ส่วนการอบรมเลี้ยงดูอีก 3 รูปแบบ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian Parenting Style) บิดามารดาจะใช้อำนาจควบคุมให้เด็กทำตามความต้องการ ไม่ตอบสนองต่อความต้องการและไม่รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ไม่อธิบายเหตุผล จะใช้วิธีการบังคับและลงโทษเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติตาม มีความห่างเหินและมีความอบอุ่นน้อย (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983) ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีลักษณะมีอารมณ์ไม่มั่นคง (Hurlock, 1956; Becker, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Shapiro, 1997) มีความมั่นใจในตนเองต่ำ (Hurlock, 1956; Becker, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Perry & Bussey, 1984; Shapiro, 1997; นฤมล สิริวิฑูรย์, 2532) เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983; Conger, 1997; Shapiro, 1997) ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Rogers, 1972) ขาดวุฒิภาวะ (Perry & Bussey, 1984) มีทักษะทางสังคมต่ำ (Darling, 1999) มีปัญหาในการปรับตัวต่อสิ่งต่าง ๆ (Hurlock, 1956; Becker, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Shapiro, 1997) แต่จะพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีลักษณะทางบวก คือ มีการควบคุมตนเองสูง มีวินัยในตนเองสูง (Baumrind, 1967, 1971; Faw & Belkin, 1989) และมีความซื่อสัตย์สูง (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983)

ส่วนการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style) บิดามารดาจะไม่ควบคุมหรือบังคับเด็ก ปล่อยให้เด็กทำตามความต้องการของตนโดยไม่กำหนดขอบเขต (Baumrind, 1967, 1971) ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะขาดวุฒิภาวะ (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983; Perry & Bussey, 1984) ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ตื้อรั้นไม่เชื่อฟัง และไม่มีความรับผิดชอบ (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983)

มีความรับผิดชอบต่ำ (Hurlock, 1956; Becker, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Moore, 1992) เอาแต่ใจตัวเอง ฟุ้งฟุ้งผู้อื่นสูง (Simon, 1974) ขาดระเบียบวินัย มีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ (Hurlock, 1956; Becker, 1964; Mussen, 1969; Rogers, 1972; Shapiro, 1997) และมีความสามารถทางสังคมต่ำ (Hickman et al., 2000)

แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกรอบเลี้ยงดูที่เหลือ 2 รูปแบบพบว่ากรอบเลี้ยงดูแบบนี้เด็กจะมีคุณลักษณะบางประการที่เอื้อต่อการมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากรอบเลี้ยงดูในแบบอื่นๆ จากการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของรูปแบบการเลี้ยงดูประเภทต่างๆ ของ Darling (1999) พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style) จะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าและมีทักษะทางสังคมสูงกว่า ซึ่งลักษณะทั้ง 2 ประการที่กล่าวมานี้เป็นลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จึงเป็นสาเหตุให้การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบนี้มีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์สูงเป็นอันดับ 2 และสูงกว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) อย่างมีนัยสำคัญ

และการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบสุดท้าย คือ การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) บิดามารดาเพิกเฉยไม่ควบคุมให้เด็กทำตามความต้องการและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ไม่สนใจเอาใจใส่เด็ก ขาดความผูกพันทางอารมณ์และสังคมกับเด็ก (Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983) ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีความสามารถในการปรับตัวต่ำ มีความสามารถทางสังคมต่ำ มีการควบคุมอารมณ์ต่ำ (Baumrind, 1967, 1971; Pulkkinen, 1982; Lamborn et al., 1991; Kurdek & Fine, 1994; Darling, 1999; สมพร สุทัศนีย์, 2530) ขาดวุฒิภาวะ (Baumrind, 1967, 1971; Darling, 1999) เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Breckenridge & Vincent, 1965; Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983; นฤมล สิริวิทย์, 2532) ขาดเป้าหมายในชีวิต (Baumrind, 1967, 1971; Pulkkinen, 1982; Lamborn et al. 1991; Kurdek & Fine, 1994, Darling, 1999) มองโลกในแง่ร้าย (Breckenridge & Vincent, 1965; Baumrind, 1967, 1971; Maccoby & Martin, 1983; นฤมล สิริวิทย์, 2532) ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Pulkkinen, 1982; Lamborn et al., 1991; Kurdek & Fine, 1994; นันทวัน ประชุม, 2527) มีความรู้สึกไม่มั่นคง (เกสร จัจจุบัน, 2531; นฤมล สิริวิทย์, 2532) อีกทั้งยังมีปัญหาสุขภาพจิตอีกด้วย (วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา, 2526)

อัจฉรา สุขารมณ์ (2542) ได้กล่าวถึงบิดามารดาที่ขาดการอบรมเลี้ยงดูลูกเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ว่ามี 3 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ บิดามารดาที่ละเลยไม่พูดถึง ไม่สนใจหรือเห็นอารมณ์ด้านลบของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ น่ารำคาญ ลักษณะที่สอง คือ บิดามารดาที่ไม่

ยอมรับอารมณ์ด้านลบของเด็กๆ และมักจะตำหนิว่ากล่าว หรือ ลงโทษเวลาที่เด็กแสดงอารมณ์ด้านลบออกมา และลักษณะสุดท้าย คือ บิดามารดาที่ตามใจ ยอมรับอารมณ์ด้านลบของเด็กเห็นอกเห็นใจ แต่ไม่สามารถแนะนำหรือมีขอบเขตให้กับพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็กได้ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 ลักษณะที่ได้กล่าวมานั้นเป็นลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) แบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian Parenting Style) และแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style) ตามลำดับ ทำให้เด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบนี้ มีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style)

กล่าวโดยสรุปคือ จากการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเองนั้นพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบดูแลเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบอื่น เพราะบิดามารดาจะให้ความรัก ความอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ให้เหตุผลและเป็นแบบอย่างที่ดี จะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาอารมณ์ไปในทางบวก ซึ่งนำไปสู่ความฉลาดทางอารมณ์ต่อไปได้ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบรักตามใจ (Permissive Parenting Style) จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style)

การศึกษาวิจัยถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในรูปแบบต่าง ๆ นั้นสะท้อนให้เห็นว่าปฏิสัมพันธ์ที่บิดามารดามีกับบุตรจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กทั้งสิ้นทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูไม่ว่าแบบใด หากกระทำจนเกินพอดี ไม่สม่ำเสมอและขาดความสมดุลย์ เช่น เอาใจใส่เข้มงวด หรือปกป้องมากเกินไป หรือปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่ดูแลเด็ก ก็อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อเด็กได้ทั้งสิ้น (ปิยะนุช ประจักษ์จิตต์, 2530) ดังนั้นการที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมย่อมหมายถึงการปลูกฝังให้เด็กเป็นคนที่มีความมั่นคงในจิตใจ ยอมรับในตนเอง นับถือตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง และมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเองนี้ จะเป็นประโยชน์แก่บิดามารดาที่ต้องการเลือกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูให้กับบุตรได้เป็นอย่างดีและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป โดยเฉพาะเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยที่บิดามารดาต้องให้การดูแลเอาใจใส่ให้มากกว่าเดิม เนื่องจากเด็กในวัยนี้กำลังจะก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและเป็นระยะที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ

สติปัญญา เด็กจะต้องเผชิญกับปัญหาและการปรับตัวเป็นอย่างมาก เด็กจะสามารถปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้หรือไม่และจะสามารถทำได้ดีเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กแต่ละคนซึ่งมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่เขาได้รับนั่นเอง

สมมติฐานข้อที่ 2 ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ผลจากการวิจัยเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นกับความแตกต่างระหว่างเพศนั้น ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างเพศและคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ อีกทั้งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูและความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีอิทธิพลร่วมกันต่อคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถอภิปรายได้ดังนี้

เด็กในวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรฤดี สุภปลั่ง (2543) สายสุนีย์ ศุกรเตมีย์ (2543) ชวนจิตร ฐระทอง (2544) และ ญุชนา เอื้อสิริมนต์ (2544) ที่ศึกษาพบว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แม้ว่าความแตกต่างระหว่างเพศจะส่งผลต่อองค์ประกอบบางประการของความฉลาดทางอารมณ์ ดังเช่นงานวิจัยของญุชนา เอื้อสิริมนต์ (2544) ที่พบว่าเพศหญิงจะมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านตระหนักรู้ในตนเองและด้านการร่วมรู้สึกสูงกว่าเพศชาย แต่เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของความฉลาดทางอารมณ์ด้านอื่นๆ คือ ด้านการจัดระเบียบอารมณ์ การจูงใจตนเอง ทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแล้วไม่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่งานวิจัยของฉัตรฤดี สุภปลั่ง (2543) พบว่าเพศชายจะมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านทักษะทางสังคมสูงกว่าเพศหญิง แต่เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของความฉลาดทางอารมณ์ด้านอื่นๆ คือ ด้านตระหนักรู้ในตนเอง การร่วมรู้สึก การจัดระเบียบอารมณ์ การจูงใจตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแล้วไม่มีความแตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุปคือ จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนั้นพบว่าความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ เนื่องจากมีปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการพัฒนาอารมณ์ก็คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับจากพ่อแม่ตนเอง

นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของ Schutte และคณะ (1998) ที่เด็กประเมินตนเองร่วมกับใช้แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กจากครูประจำชั้นเพื่อช่วยยืนยันผลของการวิจัยและหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กกับคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่ประเมินโดยครูประจำชั้นโดยใช้วิธีวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และจากผลการวิจัยพบว่าคะแนนทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กกับคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่ประเมินโดยครูประจำชั้นนั้นมีความสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันแต่มีความสอดคล้องกันในระดับ .299 ซึ่งหมายถึงเด็กมีการรับรู้ตนเองสอดคล้องกับที่ครูประจำชั้นประเมินตนเองในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจเกิดจากการที่เด็กมีการรับรู้ตนเองสอดคล้องกับผู้อื่นซึ่งในที่นี้คือครูประจำชั้นรับรู้ตัวเขาในระดับต่ำ และสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือในการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการในช่วงต้นของภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ครูประจำชั้นและเด็กรู้จักกันได้ไม่นานทำให้ครูประจำชั้นยังเข้าใจการแสดงออกทางอารมณ์เด็กได้ไม่ดีนัก คะแนนของความฉลาดทางอารมณ์จากแบบวัดทั้งสองจึงมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ